

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 132.

Constanța, Duminecă 13 August 1895.

20 bani număr

Constanța 12 August 1895.

Domnul Carp în Dobrogea

Sunt trei ani de când d-l P. P. Carp, ministrul agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor, luând posesiune de acest departament, hotărâse să viziteze Dobrogea.

În câte-va vorbe am arătat atunci cine este omul, care pentru prima oară făcea această onoare oropsitei noastre provincii, și încheiam această fericită veste cu următoarele rânduri în numărul 17 al ziarului nostru :

„Dar noi salutăm venirea d. ministru în mijlocul nostru și din alt punct de vedere. — În Dobrogea, cu a ei configurațiune topografică, cu al ei conglomerat etnic, cu ale ei împrejurări economice și politice atât de deosebite de ale patriei mame, este tocmai locul de observații pentru studii și aplicațiuni noi, necunoscute încă peste Dunăre. — Cestiunile proprietății și domeniilor Statului, cestiunea emigrării, a colonisării, a drumurilor, a orașului și portului Constanța, a împăduririlor comunale a drepturilor politice în fine, ascăptă soluțiuni ce în mare parte nu sunt nici pe sfert deșlegate.”

„Noi sperăm dela această vizită mult bine pentru sârtea acestei provincii, atât de neglijată, atât de napăstuită până acum.”

D-lu Carp n'a venit în acel an, dar a venit în anul al doilea de când deține importantul departament al celor patru factori principali ai bogăției țării, și efectele acestei vizite se resimt prin o sumă de îmbunătățiri chiar și în afară de resortul d-sale, îmbunătățiri pe care Constanțenii le apreciează fără să fie nevoie a le mai releva.

Eată unele din importantele îmbunătățiri datorite actualului ministru al menționatului departament : fără a se fi continuat cu despopularea bărganului Ialomiței și Brailei, s'a înființat o puternică colonie română de 15 sate la frontiera Bulgariei, dându-se fie-cărei familii 25 hectare teren, tocmai cât trebuie unui gospodar în Dobrogea, iar nu 10 ori 100 hectare, prea puțin sau prea mult pentru o familie agricolă ; s'a încheiat prin o lege specială terenurile comunale de plantație ; s'a rezolvat cestiunile carierilor și materialului lemnos ce cădea pe locuri vândute țeranilor ; s'a hotărât facea unei linii ferate spre Tulcea și Mangalia

Tôte aceste trebuințe au fost reclamate de noi, între cari comasarea terenurilor de plantație încă dela anul 1886 și la 1888 prin revista *Dobrogea*.

D-lu Ministru Carp, răspunzând anțerț unei interpelări în Camera, a făgăduit o lege de colonisare, când sperăm că se va regula și sârtea coloniștilor actuali ai Dobrogei.

D-lu Carp a făcut importanta lege a minelor, dispunzând și activzând în persoană exploarările de minereuri în Dobrogea ; d-sa a oprit vnzdarea locurilor împădurite pe cstele dealurilor județului Tulcea, a început canalizarea și cultivarea unei părți a Deltel Dunarei, a dispus împădurirea nisipurilor dintre Mamaia—Gargalic și Tuzla ; a hotărât înființarea unei țârle și unei ferme model pentru Dobrogea ; sub d-sa s'a început construirea portului.

Credem a sci că actualmente d-lu ministru al comerțului se ocupă de cestiunile traficului și mișcării comerciale locale, pe care sintem siguri că le va regula așa după cum cer interesele comerțului.

Una din necesitățile timpului, ce

credem noi că ar fi de resortul ministerului comerțului ar fi și aceea a creațiunei unei muncitorimii naționale în portul Constanței, în felul cum acesta s'a început la Braila, sub Stirbeiu Voda, și s'a continuat până în zilele noastre,—spre românizarea succesivă și complectă a celui mai prosper port al țării.

D-lu Ministru Carp, unicul până acum în Dobrogea, pe lângă excursiunile făcute împrejurul Constanței, n'a pregetat anul trecut exploararea lungului Dobrogei până la Tulcea, de unde au rezultat săpăturile de la Lozova, desființarea arndării bălților și introducerea unor regule în pescuitul Deltel Dunarei, Mării și ghiolurilor ei.

Anul acesta, erî chiar, d-lu ministru al domeniilor, însoțit de câțiva ingineri, face din nou o excursiune în acea parte, trecznd acum lungul pădurilor spre Macin, de unde credem că va rezulta îmbunătățirea regimului silvic în Dobrogea și modificările de introdus în codul silvic, aflat gata spre a fi depus de biuroul Camerilor.

De când d-lu Carp e în capul departamentului domeniilor, cu care dobrogenii au mai mult de a face, nu ne-a fost dat să înregistrăm nici o nemulțumire pe nicăiri. Colecțiunea ziarului e de față spre a proba acesta.

Deci, dreptate am avut să punem atâtea speranțe în venirea d-sale aici, și dreptate avem să-l aducem în numele dobrogenilor omagiile noastre de mulțumire.

Cei ce se mira de coborișul acestui vultur al politicii române la atâtea lucruri mărunte, ar trebui să scie că de aci începe prosperitatea materială a unei țări.

În Germania și Anglita sunt prinți de sânge, din familiile imperiale și regale, cari s'au pus și stau în capul întreprinderilor și societăților de cres-

cerea vitelor, gândacilor de mătăasă, albinelor și industriilor derivate, a păsărilor, lăptăriilor, pepenierilor de arbori și vițe, a multor alte meserii mărunte; de aceea aceste state sunt în fruntea popoarelor europene.

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

DE
PETRE GRIGORESCU 2
SILVICULTOR
(Urmare).

Înălțimea și platourile după merele satelor Bașbunar, Teche, Slava Cercheză, Ciucurova, Atmagea, etc. dominate de muntele Sari-Bair, erau, nu mai departe ca acum trei-șeci ani, cele mai renumite în Orient pentru producțiunea «Ballgea»-lei și «Carapelit»-ului (stejar roș și negru).

Din pădurile Babadagh se ducea lemnăria necesară artileriei și marinei autocratului oriental, iar din ale Isacel miera seraiului imperial.

Fie din nepricepere, fie din indolența autorităților dobrogene, în mai puțin de 15 ani după venirea Cerchezilor, mil de hectare din această pădure «Sultanie» și de regulă numai stejaret-să scie că stejarul crește numai în solurile profunde,—au fost prefăcute în tarlale și câmp de pășciune. Până și împrejmirile caselor și dependențelor trebuia să se facă acestor asiatici din scânduri groase și late de stejar, la care populațiunea creștină din'prejur era silită să muncească cu lunile întregi.

Geamiile lor și magaziiile de rezervă; unele case, ce au supraviețuit războiului și emigrațiunii, sunt și astăzi adevărate monumente de uriașă muncă silnică, la care a trebuit să fie supusă populațiunea necercheză. În profitul acestor coloni, violenți, trândafi și hoți, pe care înțelepciunea politică a Otomanilor l-a adus și așezat la marginile de miadă noapte ale imperiului, spre a lăsa să apară de eventualele agresiuni rusești.

Numerul arborilor seculari, până și de 20 metri înălțime, uscați, răsturnați la pământ sau în picioare, cojiți împrejur la rădăcină, putrigăiți și tăcinați pe suprafețe întinse de sute de hectare, se puteau evalua în 1879 la sute de mil; iar numărul ciolpanilor (arbori mutilați de vîrfuri și craci) și tulpinelor după

locurile deja deschise arăturilor, fânețelor și pășciunilor, era nenumerabil. Numai în locuri neaccesibile se mai putea găsi un stejar neciolpanit. Grăza te cuprindea de atâta ruină și distrucțiune.

Patru ani de-a rândul, jumătate populațiunea Dobrogei nu s'a plâns de loc de faptul că nu i s'a permis tăierea lemnului verde: atât material uscat s'a găsit în ocolul Babadagh. Cerchezii, Negroponte cu traversele lui pentru Galați, sub Ismail Pașa, și Comisinea Dunăreană cu piloții ei, au distrus această poartă unică podobă a orientului european, nelăsând în urmă-le de cât ruina și faima reslățită până în cele mai depărtate porturi ale mărilor răsăritene.

Pădurile de odinioară archiseculare, virginale și nepenetrabile, cu muntele ce le dominează, *Sari-Bair*, d'asupra Atmagelei, s'ar putea asemăna acum numai cu un drapel, din care după, lupte crâncene, n'a rămas de cât bățul și câte-va sdrențe.

Ase sui cine-va pe vârful pleșuv al acestui munte, și a putea privi în ori-ce parte: la sfîșit balta Dunărei cu șerpuițele și încălețele ei pe când albastre, când galbene norioase, când întunecate ca noaptea; înspre răsărit orizontul adâncit în luciul negru al mării, despiciat vederii de pechivanul munte «Consul»; la miadă și întreg neantul Dobrogei; iar la miadă-noapte crestetele dela Niculițel, goale și prăpăstioase, este o desfătare a ochiului, necunoscută acum trei-șeci ani. Plecând ochii pe pôle și plimbându-l împrejurul acestui munte, asupra vastelor lese de tufșuri și mărăcini de la Cârjelari, asupra gigantilor ciolpani dela Ortakioi și Daucia, asupra perdutelor dumbrăvi de la Atmagea, Ciucurova, Bașchioi, și asupra nenumăraților tăciunari bușteni și putregăiuri dela Slava, Teche și Bașbunar, zestrea pertetui și personală de odinioară a sultanilor, din care și construiau yahturile împărătești, nu te poți reține de a nu profera un adânc blăstem asupra tuturor acolora cari au făcut că această grădină a selbătăciunii s'a pustiit și ruinat fără nici o speranță de a se mai repara în vecl.

Ceia ce dicem despre pădurile din Babadagh, să poți dice și de celelalte din restul Dobrogei. Peste tot și pe ori unde Cerchezii s'au stabilit, pustiul cel mai desolant a rămas în urmă-le.

Nu știu dacă s'ar putea găsi un lemn de valoare pe toate cîstele dealmintrenea împădurite ale versanților Talița, Cilic, Triestenic și Lozova, pe unde postitorii stabiliți în Posta, Abeadin și Meidankioi și au putut purta arma și turmele lor destructoare.

Pe dealurile de la Meidankioi, odinioară acoperite de un massiv ne-trăbătut de stejar, acum desgolite de tot, sôrele și scaldă privirile-ferbinți ca pe colinele abulante ale Zaharel; curenții nesfârșitei Basarabii pot trece ne-impedecați să și descarce poverile în pustini Dobrogei; ochii călătorului nu înălțesc, sub trei părți ale orizontului, de cât foarte rar câte un petec mai compact de negreață; peste tot infundături și stenci amnintătoare, deluri pleșuve, cîste înroșite și curmături dumbrăvite, tufșuri garnisite cu ciolpani, întrerupte și împes-tritate de tarlale arate în toate sensurile.

Cîstele după versanții Dunărei, începînd de la Cășla, prin Somova, Sarica, Issaccea până la Luncavița, nu sunt nici pădure, nici fâneată, nici loc de arătură, dar nici pășune: sunt ceva improductiv, fără valoare, deci de mii de hectare. Abia am putea numi pășciuni meșelicurile după tetitoriul coanelor Luncavița, Văcăreni, Jijila din plasa Măcin, în asemănare cu vastele meșelicuri după esposițiunile sudice ale șirului și dealuri ce încep la Orumbai, Topolog plasa Hârșova, prin Agi-Omer, Eskibaba, Caramanchioi, și să termină în lacul Razelm.

Peste tot pădurile din apropierea satelor sunt așa de deteriorate, cum nu și poți inchipui nici un european, atât în județul Tulcea cât și în Constanța.

Ori-cine și poți face idee de starea lor, dacă vom spune, că în toate cele 115,000 hectare pădure, cu esența dominantă stejarul, câte statul pretinde că are în Dobrogea, nu să poate găsi de administrația postelor un singur stîlp de telegraf.

Statul nu posedă astăzi în județul Tulcea, ca pădure mai importantă, cu esențe de ore care valoare, de cât masivul neaccesibil de la izvoarele Taiței, coprins între vîrfurile de la Cocos, muntele Ioaneș, de la satul Greci, și Țiganca, și câte-va coaste după rîul Slava, populate mai numai cu carpen, jugastru și teid.

Nu credem să ne depărtăm mult de adevăr, apreciînd că o pătrime din pădurile arătate pe harta austriacă, din nenorocire singura de care ne putem servi, sunt neregenerabile și trebuie să rămână părăsite.

(Va urma).

Informațiuni

D-lu Ministru Carp a dispus cumpărarea a 300 oi de rasă locală dobrogeană, *carnabat*, renumite pentru carnea lor, spre a le distribui fermelor din țară.

D-lu Ministru a rugat pe amicul nostru d. I. Moțoiu, econom de vite, să însoțească pe inspectorul domeniului, însărcinat cu această cumpărare.

D-lu Ministru al comerțului, fiind sesizat de cestiunea *liniei de garaj* printre magazii, a desaprobat cu desăvârșire ținuta Direcției liniei Constanța-Cenvavoda.

Credem a ști că în curând cestiunea va fi rezolvată în sensul cum o cere interesele generale locale, cum am susținut noi de atâta vreme.

Rugăm pe onor: oficii postale să dea ordin factorilor rurali a distribui corespondența și ziarele prin satele care trec spre cotuna de reședință. Sînt comune cu câte 8—9 cătune ca Șiriu, Caraomer, Casimcea. — Factorii trec prin două tref cătune și nu găsesc de cuviință a da omienilor corespondența, ci 'i sîlesce a face și el același drum spre a lua o carte poștală dela Primărie.

Atragem atenția d-lor diriginți respectivi.

Recensământul pentru *colonii străine* așezați în județul Constanța va fi în scurt timp terminat. E de mirare că în județul Tulcea nu se știe nimica de această lucrare. Aceasta ni se pare așa de straniu, că nu putem găsi cuvinte spre a ne exprima în treaga noastră mirare. Ce nu sunt și acolo colonii române? Județul Tulcea nu face parte din țara românească? Am mai spus, sunt și acolo mit de colonii stabiliți.

Va rămănea sôrtea lor neregulată? Ce trebuie să înțelegem din această? Rugăm pe d. ministru de interne să dea și acolo ordinul necesar.

Cu această ocazie recomandăm colonilor români să-și procure negreșit și să facă următoarele acte și cereri:

1. Actul de botez sau de naștere dela locul de unde sunt născuți.
2. Un certificat dela consiliul comunal al comunei unde locuiesc acum că s'au purtat bine de când locuiesc în acea comună.
- 3). O potție către d-lu ministru al justiției prin care să ceară recu-

nósterea calității de cetățian român, pe cari să le trimită apoi pe toate prin poștă d-lui ministru al justiției.

Aceste acte să le aibă și trimită fie-care cap de familie, fie-care individ ajuns la majoritatea vârstei de 21 ani, contrar riscă a rămănea supus strein, și să știe că streinii n'au toate drepturile la sate.

D-nii notari sînt obligați a da fie-cărui actul de bună purtare. Cine va întâmpina dificultăți, să ne scrie o carte poștală, și vom interveni unde trebuie.

Marți dimineața pe la 10 oare a izbucnit nu fac în pivnița hotelului Orient. (10 Maiu) Focul a provenit dela o lumânare apropiată prea mult de un varellaș cu spirt, de unde unde un băiat de prăvălie voia să ia spirt.

Antreprenorul restaurantului, d-l Iani Papaiani, coborându-se repede să stingă focul, varellașul a eclatat în flacări cari l'au cuprins.

Ars grav la față, mîni, nefericitul tîner a fost transportat la spital.

Constatăm cu mulțumire că în mai puțin de 5 minute dela primul semnal, pompierii și agenții polițienesci de noapte au fost la fața locului, manevrând cu putere chiar în minutul în care au descălecat.

Focul a fost momentan stîns.

Cu toate cererile repetite, până ađi încă nu s'a trimis un învățător la cătuna Terzi-kioi com. Siriu, unde, 65 copii copii a urmat anul trecut la Școlă, învățarorul fiind plătit de locuitorii cu 60 lei lunar.

Semnalăm cazul d-lui ministru respectiv, rugându-l să trimită un învățător pentru copii colonilor români stabiliți în acel cătun.

D-lu Ministru Carp, a plecat ieri spre Lozova, unde se fac săpături pentru minereuri, însoțit de d-nii ingineri Vîrnăv Alimănisteanu și D-rul Antipa.

La 19 curent va avea loc balul ce se va da în folosul Ligei culturale.

Poimăine Luni, consiliul comunal se va pronunța în cestiunea cererii făcută de consiliul județian spre a se ceda pe sîma județului parte din fostul obor de cereale pentru *construirea palatului administrativ*, în chimbul locului vechiu al fostului conac,

D-lu Ministru al instrucțiunii pu-

blice a cerut Primăriei un loc în oraș pentru construirea unui local pentru gimnaziu, și altul afară din oraș pentru construirea localului școlii normale.

Pentru d-l Ministru de Finance.

Legea clerului a făcut destul agot și multe nemulțămiri în țară. Ar trebui ca aplicarea ei să fie cât se poate de dulce. Se întemplă tocmai din contră. La aședarea acestui impozit pentru periodul viitor, d-nii agenți financiari se pare că proced cu totul tot greșit. Legea spune că se vor impune la plata de 4 lei proprietarii pentru ori câte moșii ar avea în diferite comune. Aceasta o înțelegem pentru moșii, cari au, firește, curtea și personalul deosebit pentru administrarea fie-cărei moșii. D-nii agenți financiari ieau drept moșii, în Dobrogea, fie-care lot de 5—10 hectare.

În virtutea acestei interpretări, un țeran care s'ar fi însurat în alt sat, revenindu-i moștenire din alte două sate d. es., e supus la patru taxe de câte 4 lei, iar dacă ar mai fi cumpărat câte-va hectare în alte sate, va fi de atâtea ori impus câte cu 4 lei.

Acastă interpretare a legii noi credem că e greșită, și rugăm pe d-lu ministru de Finance să bine-voioscă a revoca dispozițiunile luate de subalterni în lipsa d-sale din capul de partamentului.

Țară fără stăpîn. De trei zile umblăm să aflăm cine e stăpîn în portul Constanța, și nu putem afla.

Drumul de fer ocupă ce vrea din port, face cafenele în debarcader, închiriează locuri unde voiesce; vama 'și construesce magazii unde o taie capul, serviciul hydraulic asemenea.

Nu e loc accesibil la bord pentru căruțe și manipularea mărfurilor de încărcat și descărcat vapórele, de cât un spațiu de 30 metri lațime. — Din aceste direcția Regiei vapórelor române s'a hotărit sa iea 18 metri spre a face biroul agenției și sală de așteptare, mai rămăneînd întregului comerț de cereale și celor-l'alte vapoare poștale, 4 pe septamăna, un loc de 12 metri, pe cari șilnic, de aci înainte, vor trebui să încarce sau descarce cel puțin 2500-3000 căruțe, plus cântărirea mărfii și umbletul vagoanelor.

Poftim d-nilor comercianți, producători, de vă încărcați mărfurile în termen de 5 zile în portul Constanța.

Dar, pre legea mea, numai scim ce să mai dicem de ómenit acestia ! Vom reveni.

Un domn velocipedist din București, *Ciuciurel*, ne anunța că în ziua de 15 August va sosi de la Techir-ghiol cu velocipedul pe mare, și că adoua zi va face în Constanța o excursiune tot pe mare.—Ce-o mai fi și asta, vom vedea.

Eri s'a celebrat la Catedrala prima ceremonie funebra a reposatului *Constantin Răucuiu*. Au asistat pe lănda rude, o sumă de lume.

Fie-I țărana ușor.

D-lu Ministru Carp, se va întorce peste o săptămână în Constanța.

Consiliul județian este convocat pentru ziua de 17 corent, când se va pronunța asupra lo-

cului unde este a se cladi palatul administrativ.

Prețul cel mai mare al produselor în oborul Constanța pe ziua de azi au fost: Orzul 4 lei, grâul de toamnă 7, arnăutul 6.50, inul 12.50 și ovăsul 7 lei 100 kilo.

«*Ceitim în țară*»

„O delegațiune a morarilor din Brăila, a sosit Marți în Capitală, în cap cu d. Ștefan Beloiu, pentru a protesta în contra unui vot al consiliului comunal prin care s'a hotărit ca să se aplice o taxă, pe baza legii maximumului, asupra fainurilor de export. Delegațiunea a fost primită de d. Deșliu, secretarul general al ministerului de interne, care a făgăduit că va studia cestiunea. Delegația a fost primită și la ministerul de finance“

Așa comercianți și reprezentanți al comerțului mai înțelegem și noi, iar nu ca negustorii Constanței, cari ascăptă totul mură'n gura dela guvern și primar.

Astăzi a sosit în Constanța d. Deșliu, secretarul general al ministerului de interne.

În numărul trecut confratele local *Sentinela* enuiaera punctele din programul cu care actualii consilieri comunali s'au prezentat la alegerile din urmă

Până la un răspuns mai explicit, amintim confrăților că nu e acesta tocmai anul cel mai potrivit spre a întreprinde îmbunătățiri.—D-nealor, cari se ocupă de afaceri publice ar trebui să scie aceasta.

La comună nu s'a putut încasa nici jumătate din venitul anilor trecuți; cu toate acestea s'au putut continua cu localul primăriei și s'au terminat baile, plus alte îmbunătățiri în pavage și alte lucrări de înfrumusețare pe bulevard și aiurea.

Eri au sosit în Constanța familia d-lui General Manu, d-lu și d-na general Rasty.

D-lu Smid, șef inginer al comunei, a fost confirmat de către minister în această calitate.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală“

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scoastice, de științe și diferite Romane în limba ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCARII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua orice lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot fel de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. Primărilor și Epitroplelor de Biserici.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.